

فهرست مطالب

مقدمه	۱۵
فصل اول: تحلیل مفاهیم و ارتباط سرمایه گذاری خارجی و محیط زیست	۲۱
گفتار اول: تعاریف و تاریخچه	۲۲
مبحث اول: سرمایه گذاری بین المللی و محیط زیست	۲۲
الف: تعاریف	۲۴
بند اول: سرمایه گذار	۲۴
بند دوم: کشور سرمایه فرست و کشور سرمایه پذیر	۲۵
بند سوم: سرمایه گذاری مستقیم	۲۵
بند چهارم: سرمایه گذاری غیرمستقیم	۲۷
بند پنجم: شرکت های فراملی	۲۸
بند ششم: تاریخچه سرمایه گذاری بین المللی	۲۹
ب: محیط زیست	۳۰
بند اول: تعریف محیط زیست	۳۱
بند دوم: منابع بین المللی حقوق محیط زیست	۳۱
۱- منابع بین المللی الزام آور حقوق محیط زیست	۳۲
۲- منابع غیر الزام آور حقوق محیط زیست	۳۳
۳- منابع جدید	۳۴
بند سوم: اصول حفاظت از محیط زیست	۳۴
۱- اصل حاکمیت بر منابع طبیعی	۳۵
۲- اصل تعهد به همکاری، اطلاع رسانی و کمک در مواقع اضطراری	
زیست محیطی	۳۶
۳- اصل پرداخت توسط آلوده ساز	۳۷
۴- اصل پیشگیری	۳۸
۵- اصل احتیاط	۳۸
۶- اصل مسئولیت مشترک اما متفاوت	۳۹
مبحث دوم: محیط زیست در عصر جهانی شدن	۴۰
گفتار دوم: ارتباط سرمایه گذاری خارجی و محیط زیست	۴۳
مبحث اول: همگرایی حقوق بین الملل محیط زیست و سرمایه گذاری	۴۳

۶ □ سرمایه گذاری خارجی و حفاظت از محیط زیست...

- الف: نفوذ محیط زیست در معاهدات سرمایه گذاری ۴۶
- ب: نفوذ محیط زیست در دعاوی سرمایه گذاری ۵۱
- ج: سرمایه گذاری خارجی و توسعه پایدار ۵۶
- بند اول: تعریف توسعه پایدار ۵۸
- ۱- انصاف ۶۱
- ۲- پایداری محیط زیست ۶۲
- ۳- حق بر محیط زیست سالم ۶۳
- بند دوم: تعادل حقوق و تکالیف در قوانین سرمایه گذاری ۶۴
- بند سوم: هنجارهای موجود در خصوص توسعه پایدار ۶۷
- مبحث دوم: سیاست‌های زیست محیطی در جذب سرمایه گذاری خارجی ۷۰
- الف: رقابت برای کاهش ۷۲
- ب: فرضیه پناهگاه آلودگی ۷۵
- بند اول: تعریف فرضیه پناهگاه آلودگی ۷۶
- بند دوم: تفاوت در استانداردهای زیست محیطی و تأثیر آن در ایجاد پناهگاه آلودگی ۷۷
- ۱- صنعت چرم سازی ۷۹
- ۲- صنعت کود و نیترات ۸۰
- ۳- صنعت آهن و فولاد ۸۰
- بند سوم: کشورهای در حال توسعه و حجم آلودگی ۸۱
- ج: رقابت برای افزایش ۸۲
- د: نقش بیمه سرمایه گذاری خارجی ۸۶
- ه: رویه عملی دولت‌ها ۸۹
- بند اول: آرژانتین ۸۹
- بند دوم: ونزوئلا ۹۰
- بند سوم: اندونزی ۹۰
- بند چهارم: مکزیک ۹۱
- بند پنجم: اتحادیه اروپا ۹۲
- مبحث سوم: تعارض حقوق بین الملل محیط زیست و سرمایه گذاری خارجی ۹۳
- الف: تعریف تعارض ۹۵
- بند اول: تعارض در مشروعیت ۹۶
- ۱- ارتباط بین حقوق بین الملل و حقوق داخلی ۹۷
- ۲- تعارض‌های بین حقوق داخلی ۱۰۱
- بند دوم: تعارض در تئوری ۱۰۲

فهرست مطالب □ ۷

- بند سوم: تعارض در رویه معاهدات ۱۰۴
- بند چهارم: قواعد خاص حل تعارض ۱۰۷
- بند پنجم: قواعد عام حل تعارض ۱۱۱
- ۱- ارتباط بین هنجارهای مبتنی بر منابع مختلف حقوق بین الملل ۱۱۱
- ۲- سلسله مراتب ماهوی میان هنجارهای مختلف ۱۱۲
- ۳- اولویت بر اساس بودن هنجارها ۱۱۴
- ۴- اولویت بر اساس مؤخر بودن هنجارها ۱۱۶
- ب: روش های تفسیر ۱۱۹
- بند اول: حمایت های متقابل بعنوان یک راهنمایی برای تفسیر ۱۱۹
- بند دوم: اعمال ماده ۳۱ کنوانسیون حقوق معاهدات در حل تعارض ۱۲۱
- گفتار سوم: نقش سرمایه گذاری خارجی در ارتقا و حفاظت از محیط زیست ۱۲۵
- مبحث اول: پروژه های مالی زیست محیطی ۱۲۵
- الف: تسهیلات زیست محیطی جهانی ۱۲۷
- ب: سازکارهای بازار ۱۲۹
- مبحث دوم: مشارکت بخش عمومی و خصوصی ۱۳۱
- مبحث سوم: مشارکت در بخش تغییرات آب و هوایی و حفظ تنوع زیستی ۱۳۳
- الف: سرمایه گذاری در تغییرات آب و هوایی ۱۳۳
- ب: سرمایه گذاری خارجی در فعالیتهای حفظ تنوع زیستی ۱۴۱
- مبحث چهارم: محیط زیست بعنوان اهداف قراردادهای دو جانبه و منطقه ای
- سرمایه گذاری ۱۴۴
- الف: ارتباط با قراردادهای محیط زیست چند جانبه: ۱۴۶
- ب: ارزیابی آثار محیط زیست ۱۴۹
- بند اول: ارزیابی خطر در موافقت نامه اقدامات بهداشتی و بهداشت گیاهی ۱۵۱
- بند دوم: ارزیابی زیست محیطی معاهدات بین المللی سرمایه گذاری ۱۵۲
- ج: اولویت محیط زیستی ۱۵۴
- فصل دوم: تاثیر سرمایه گذاری خارجی در بخش های مختلف محیط زیست** ۱۵۷
- گفتار اول: سرمایه گذاری خارجی و اصول و مقررات آبهای پاک ۱۵۷
- مبحث اول: تاثیر تعهدات مربوط به آبهای پاک بر سرمایه گذاری خارجی ۱۵۹
- مبحث دوم: تاثیر ایفای تعهدات حقوق بشری بر سرمایه گذاری خارجی ۱۶۲
- مبحث سوم: تصمیمات نهادهای قضایی و شبه قضایی ۱۶۴
- الف: تخصیص آب ۱۶۴
- ب: آلودگی و کاهش سفره های آبی ۱۶۶

- ج: الزامات آیینی ۱۶۸
- د: دسترسی به آب‌های پاک و در دسترس ۱۷۲
- گفتار دوم: سرمایه‌گذاری خارجی و حفاظت از تنوع فرهنگی و زیستی ۱۷۳
- مبحث اول: حفظ تنوع زیستی و فرهنگی و تخطی از ترتیبات سرمایه‌گذاری ۱۷۵
- مبحث دوم: تعارض حق بر حفظ تنوع فرهنگی و بیولوژیکی با سرمایه‌گذاری ۱۷۸
- مبحث سوم: رویه قضایی و شبه قضایی ۱۷۹
- الف: گونه‌ها و نواحی حفاظت شده ۱۷۹
- ب: حفاظت از اقلیت‌ها و مردم بومی ۱۸۳
- مبحث چهارم: ارزیابی رویه معاصر ۱۸۶
- گفتار سوم: سرمایه‌گذاری خارجی و اصول و قواعد بین‌المللی مربوط به مواد و
- فعالیت‌های خطرناک ۱۸۸
- مبحث اول: تصادم اصول و قواعد بین‌المللی مواد و فعالیت‌های خطرناک با سرمایه
- گذاری خارجی ۱۹۱
- مبحث دوم: تعهدات حقوق بشری دولت‌ها در حفظ بهداشت و محیط زیست سالم ۱۹۵
- مبحث سوم: نقش رویه قضایی سرمایه‌گذاری در حفاظت از محیط زیست در مقابل
- مواد و فعالیت‌های خطرناک ۱۹۶
- الف: مجوزهای اداری ۱۹۷
- ب: استاندارد ایمنی ۱۹۹
- ج: محدودیت انتقال و جابجایی ۲۰۱
- د: حفظ حقوق افراد و اقلیت‌ها ۲۰۳
- مبحث چهارم: ارزیابی رویه معاصر ۲۰۶
- گفتار چهارم: سرمایه‌گذاری و رژیم تغییرات اقلیمی ۲۰۸
- مبحث اول: ارتباط تعهدات دولت‌ها در خصوص تغییرات آب و هوایی با سرمایه
- گذاری ۲۱۰
- مبحث دوم: تاثیر مقررات حقوق بشری در خصوص تغییرات آب و هوایی بر
- سرمایه‌گذاری خارجی ۲۱۵
- مبحث سوم: تصمیمات نهادهای قضایی و شبه قضایی ۲۱۶
- الف: سازکارهای کاهش تجارت آلاینده‌ها ۲۱۷
- ب: توسل به دیدگاه حقوق بشری ۲۱۸
- مبحث چهارم: ارزیابی رویه معاصر ۲۲۰

فصل سوم: تاثیر حقوق بین الملل محیط زیست بر سرمایه گذاری خارجی:

استانداردها و قیود حفاظتی	۲۲۳
گفتار اول: اقدامات زیست محیطی و شروط سلب مالکیت	۲۲۵
مبحث اول: ملاحظات کلی پیرامون شروط سلب مالکیت	۲۲۵
الف: ترمینولوژی	۲۲۶
ب: سلب مالکیت از دیدگاه حقوق بین الملل و معاهدات سرمایه گذاری	۲۲۸
بند اول: مشروعیت سلب مالکیت از منظر حقوق بین الملل عام	۲۲۹
بند دوم: مشروعیت سلب مالکیت در معاهدات بین المللی سرمایه گذاری	۲۳۰
مبحث دوم: سلب مالکیت مستقیم و سلب مالکیت غیرمستقیم در حوزه حقوق بین الملل محیط زیست	۲۳۱
الف: سلب مالکیت زیست محیطی مستقیم	۲۳۲
ب: سلب مالکیت زیست محیطی غیرمستقیم	۲۳۴
بند اول: اقدامات زیست محیطی هدفمند بمثابة سلب مالکیت غیرمستقیم	۲۳۶
بند دوم: اقدامات زیست محیطی هدفمند نه بعنوان سلب مالکیت	۲۳۸
مبحث سوم: تصویب اصول و قواعد زیست محیطی و سلب مالکیت	۲۴۰
الف: سلب مالکیت بعنوان یک قاعده یا یک استثناء	۲۴۱
ب: سلب مالکیت غیرمستقیم در معاهدات سرمایه گذاری	۲۴۴
مبحث چهارم: غرامت	۲۴۵
الف: میزان غرامت در ملی کردن	۲۴۶
ب: غرامت فوری، مکفی و موثر	۲۴۷
گفتار دوم: اقدامات زیست محیطی و استانداردهای عدم تبعیض	۲۴۸
مبحث اول: عدم تبعیض در حقوق سرمایه گذاری خارجی	۲۵۰
مبحث دوم: عدم تبعیض در ارتباط با سرمایه گذاری خارجی و محیط زیست	۲۵۳
الف: عدم تبعیض و توجیه رفتار به نفع متصدیان داخلی در حقوق محیط زیست	۲۵۵
ب: محدودیت های الزامات آیینی	۲۵۷
ج: ارزیابی هدف یا قصد تبعیض آمیز	۲۵۹
مبحث سوم: اوضاع و احوال مشابه	۲۶۱
الف: اوضاع و احوال مشابه در تجارت و سرمایه گذاری	۲۶۱
ب: اوضاع و احوال مشابه از نقطه نظر محیط زیست	۲۶۳
ج: توجیه اعمال رفتار متفاوت	۲۶۹
گفتار سوم: اقدامات زیست محیطی و شرط ثبات	۲۷۱
مبحث اول: ملاحظات کلی پیرامون شرط ثبات و طبقه بندی این شروط	۲۷۳
مبحث دوم: حفظ ثبات و تغییر قواعد زیست محیطی	۲۷۷

- الف: ثابت به معنی اخص و اصول و قواعد زیست محیطی ۲۷۸
- ب: شروط تعدیل و اصول و قواعد زیست محیطی ۲۸۱
- ج: انتظارات مشروع سرمایه‌گذار ۲۸۱
- بند اول: لزوم حفاظت از انتظارات مشروع ۲۸۲
- بند دوم: مشروع و معقول بودن انتظارات از نقطه نظر محیط زیست ۲۸۵
- ۱- شروط ثابت و تغییر در اصول و قواعد عام زیست محیطی ۲۸۷
- ۲- تغییر در مجوزهای زیست محیطی ۲۹۰
- ۳- شرط ثبات و حاکمیت چندجانبه بر محیط زیست ۲۹۲
- ۴- رعایت تشریفات قانونی ۲۹۳
- د: اقدامات زیست محیطی و رفتار منصفانه و عادلانه ۲۹۵
- بند اول: محتوای استاندارد رفتار منصفانه و عادلانه ۲۹۵
- بند دوم: رفتار منصفانه و عادلانه و ایجاد تعادل در حقوق سرمایه‌گذار
- و حفاظت از محیط زیست ۲۹۸
- گفتار چهارم: قیود حفاظت از اقدامات زیست محیطی ۲۹۹
- مبحث اول: دکترین اختیارات پلیسی ۲۹۹
- الف: توسل به دکترین اختیارات پلیسی در توجیه اقدامات زیست محیطی ۳۰۱
- ب: تضمین خاص و اقدامات زیست محیطی ۳۰۳
- مبحث دوم: عذر ضرورت ۳۰۶
- الف: ماهیت و محتوای ضرورت از دیدگاه حقوق بین‌الملل ۳۰۸
- ب: منافع بنیادین و معیار ضرورت در بحران آرژانتین ۳۱۰
- ج: ضرورت زیست محیطی در دعاوی سرمایه‌گذاری ۳۱۳
- مبحث سوم: استثنائات زیست محیطی گات و گتس ۳۱۹
- الف: ماده ۲۰ گات و ماده ۱۴ گتس ۳۲۱
- ب: استثنائات زیست محیطی مندرج در گات و گتس ۳۲۳
- مبحث چهارم: استثنائات کلی در معاهدات سرمایه‌گذاری منطقه‌ای ۳۲۵
- الف: سازکار نفتا و استثنائات زیست محیطی ۳۲۶
- ب: توافقنامه آمریکای شمالی در مورد همکاری محیط زیستی ۳۲۹
- ج: سازکار پیمان منشور انرژی و استثنائات زیست محیطی ۳۲۹
- د: سازکار جامعه اروپا و استثنائات زیست محیطی ۳۳۱
- ه: توافق نامه تجارت آزاد آمریکایی و استثنائات زیست محیطی ۳۳۳
- ی: توافق نامه بازار مشترک جنوبی و استثنائات زیست محیطی ۳۳۴
- گفتار پنجم: سازکارهای کنترل و مسئولیت شرکتهای فراملی در جهت حفاظت از محیط زیست ۳۳۵

۳۳۶.....	مبحث اول: استانداردهای رفتاری شرکتهای فراملی
۳۳۷.....	الف: استانداردهایی با تاثیر مستقیم بر شرکتهای فراملی
۳۳۸.....	بند اول: اصول راهنمای سازمان همکاری و توسعه اقتصادی
۳۳۹.....	بند دوم: برنامه جهانی سازمان ملل متحد
۳۴۱.....	بند سوم: استانداردهای اجرایی و زیست محیطی میگا
۳۴۵.....	ب: استانداردهایی با تاثیر غیرمستقیم بر فعالیتهای شرکتهای فراملی
۳۴۶.....	بند اول: استانداردهای موسسه همکاری مالی بین‌المللی بانک جهانی
۳۴۷.....	مبحث دوم: ظهور مقررات زیست محیطی برون مرزی
۳۴۸.....	الف: ضرورت مقررات برون مرزی
۳۴۹.....	بند اول: قانونگذاری با صلاحیت برون مرزی
۳۵۱.....	بند دوم: تشکیلات قضایی با صلاحیت برون مرزی
۳۵۳.....	ب: محدوده‌ی مناسب برای مقررات محیط زیستی برون مرزی
۳۵۳.....	ج: جرم انگاری سوء رفتارهای زیست محیطی
۳۵۴.....	مبحث سوم: سازکارهای مسئولیت
۳۵۶.....	الف: دولت و صلاحیت بین‌المللی
۳۵۸.....	بند اول: مسئولیت بین‌المللی دولت
۳۶۰.....	۱- مسئولیت دولت در مورد خسارات زیست محیطی فرامرزی
۳۶۱.....	۲- مسئولیت دولت در مورد اعمال مجرمانه
۳۶۲.....	۳- مسئولیت دولت برای اعمال غیرقانونی
۳۶۳.....	بند دوم: مسئولیت دولت و انتساب
۳۶۴.....	بند سوم: مسئولیت دولت متبوع سرمایه گذار
۳۶۶.....	ب: مسئولیت زیست محیطی شرکتهای فراملی
۳۶۸.....	بند اول: مسئولیت شرکتهای فراملی براساس برنامه جهانی سازمان ملل
۳۶۹.....	بند دوم: اصول داوطلبانه در خصوص امنیت و حقوق بشر
۳۶۹.....	بند سوم: برنامه ۲۱ اعلامیه ریو
۳۷۰.....	بند چهارم: سازکار مستقل نهاد همکاری مالی بین‌المللی
	بند پنجم: تلاشهای اصول راهنمای سازمان توسعه و همکاری اقتصادی در
۳۷۱.....	ایجاد مسئولیت زیست محیطی
۳۷۲.....	بند ششم: نقش حقوق سخت در مسئولیت زیست محیطی شرکتهای فراملی
۳۷۳.....	بند هفتم: موانع مسئولیت زیست محیطی شرکتهای فراملی
۳۷۳.....	۱- تاثیر مسئولیت بر حاکمیت دولت
۳۷۴.....	۲- فقدان شخصیت بر اساس حقوق بین‌الملل
۳۷۵.....	گفتار ششم: سازوکارهای حل و فصل اختلافات

۱۲ □ سرمایه گذاری خارجی و حفاظت از محیط زیست...

- ۳۷۶.....می‌ب‌ا: د‌اوی زیست محیطی
- ۳۷۸.....الف: د‌اوی زیست محیطی ب‌اوان یک د‌اوی سرمایه‌گذاری
- ۳۷۹.....ب: د‌اوی زیست محیطی ب‌ا عنوان یک د‌اوی مستقل
- ۳۸۱.....ج: د‌اوی متقابل زیست محیطی
- ۳۸۳.....می‌ب‌ا دوم: داوری اختلافات زیست محیطی
- ۳۸۴.....الف: درج شرط مراجعه ب‌ا داوری
- ۳۸۵.....ب: موسسات و نهادهای داوری
- ۳۸۶.....بند اول: ایکسید
- ۳۸۶.....بند دوم: آنسیترا
- ۳۸۷.....بند سوم: مرکز داوری اناق بازرگانی بین‌المللی
- ۳۸۷.....ج: مسائل صلاحیتی در د‌اوی سرمایه‌گذاری با مولفه‌های زیست محیطی
- ۳۸۸.....بند اول: مبانی صلاحیت در داوری سرمایه‌گذاری
- بند دوم: جایگاه حفاظت از محیط زیست در حقوق قابل اعمال در داوری
- ۳۹۰.....سرمایه‌گذاری
- ۳۹۱.....۱- شرط انتخاب قانون حاکم در قراردادهای سرمایه‌گذاری
- ۳۹۲.....۲- شرط انتخاب قانون حاکم در معاهدات سرمایه‌گذاری
- ۳۹۴.....۳- فقدان شرط قانون حاکم
- ۳۹۶.....بند سوم: دخالت اشخاص ثالث
- ۳۹۸.....بند چهارم: توسل ب‌ا مدارک و ادله علمی زیست محیطی
- ۳۹۸.....۱- کاهش نقش علم
- ۳۹۹.....۲- استفاده از کارشناسان
- ۴۰۰.....۳- تعدیل استانداردهای علمی
- ۴۰۱.....بند پنجم: جبران خسارت
- ۴۰۱.....۱- لزوم جبران خسارت
- ۴۰۲.....۲- عدم لزوم جبران خسارت
- ۴۰۳.....۳- ایجاد یک حد واسط برای جبران خسارت
- ۴۰۵.....نتیجه‌گیری
- ۴۱۷.....منابع